MODERJORDEN

ORGAN FÖR SOCIAL KUNSKAP OCH BEFRIELSE.

Oktober 1922 | Redaktör och ansvarig utg.: Eugen Albàn Silverhöjden. | Pris 15 öre.

FRANCISCO FERRER

EN UPPLYSNINGENS MARTYR

Francisco Ferrer föddes 1859 i byn Allela, vid grannskapet av Barcelona. Trots att föräldrarne voro bittra katoliker blev Francisco fritänkare och övergick vid omkring 20 års ålder till de revolutionäras parti. Ung som han var och därtill utomordentligt entusiastisk, deltog han gärna i uppror och våldsbragder, ägnade att störta det härskande systemet. Tills Ferrer efter ett misslyckat uppror av republikaner år 1885, måste fly till Paris, där han uppehöll sig som privat lärare till 1901.

Under denna tid tyckes Ferrer undergå en förändring. Troligen inser han det ändamålslösa i uppror och revolutioner som söka kullkasta vissa samhällssystem och dylikt; synnerligast då sådana resningar utföras av en uppeldad, okunnig massa, såsom i Spanien, där mer än 65 proc. av befolkningen kunna varken läsa eller skriva. I stället öppnades hans sinne för en annan väg, på vilken han skulle kunna nå sitt mål. I en av sina elever, den intelligenta och talangfulla mademoiselle Meunier, vann han en god väninna, som efter sin död testamenterade honom sin förmögenhet. Härigenom sattes Ferrer i stånd att realisera sina planer. När han återvände till Spanien var det sålunda för att öppna en av sina moderna skolor, med vilka han hade i avsikt att giva det uppväxande släktet från dess tidigaste barndomsår en rationell undervisning. Förklaringen till denna Ferrers åsikt om nödvändigheten av att upprätta nya skolor har fått ett gott uttryck i hans eget yttrande: "Jag tycker bättre om de fria drifterna hos ett barn, som ingenting vet, än den myckna kunskapen och intellektuella vanskapligheten hos

ett barn, som varit utsatt för vårt nuvarande systems uppfostringmetoder." Att dessa moderna skolor skulle uppväcka hat på samma gång som fruktan hos de romerskt-katolska prästerna är klart och Ferrer, dess grundare, hade nu blivit verkligt farlig. Därför måste han undanrödjas. När en orkan eller cyklon hotar med förödelse, vad är lämpligare att hejda den med än en bomb, exploderad i dess front. När tyranniet och grymheten hota att svämma över, vad är nödvändigare att stoppa dem med än ett attentat mot någon av förtryckarna. Det ha de ryska nihilisterna bäst visat. När slutligen upplysningen och kunskapen hota att skingra mörkret och okunnigheten och sprängа dess bommar, dogmatiken och lögnebuden. Vad är enklare för dem som leva i och av mörkret än att släcka varje hotande ljusglimt? Vad hade Ferrer att vänta annat än att mörkmännen skulle släcka även hans livs gnista? Så som de också gjorde.

— Efter en rannsakning inom lykta dörrar och efter hörandet av sextio falska vittnen, vilka "hade hört sägas" att Ferrer var upphovet till ett visst strejkuppror, som utbrutit till protest mot ett hotande krig med Marocco, i Barcelona, dömdes han till döden (den 9 oktober) och den 13 fördes han ned på Montjuick-fästningens bakgård, varest han sköts ned vid endast några munkars och jesuiters åsyn. Så blev ett av historiens ruskigaste mord begånget.

"I harm vi bita våra tänder samman;
Vad hade mannen gjort, som så sköts ner?
Han ville lysa upp som ljungeldsflamman.
De bråddjup, vandrarn ej i natten ser."

(D. Fallström.)

Ferrer förblev sina idéer trogen i det sista och när den nådefulla absolutionspajasen gav honom tillfälle att erhålla förlåtelsen, svarade han: "Låt mig dö i ro. Jag har mina idéer och är lika övertygad av dem som ni av edra. Vill ni argumentera, så låt oss resonera. Om inte så gå." Och när man ännu innan dödsstunden önskade rädda honom för evigheten, svarade han lika frimodigt: "Jag har levat ett ärligt liv och önskar inte dö som skrymtare. Jad ber ingen om förlåtelse, inte heller om ursäkt."

"Stolt stod han för oss ännu i det sista.
Hans armar korsats, öppen är hans blick."

Den heliga rackaren gav tecknet. Då ropade Ferrer med lugn och säker röst. "Sikta ordentligt mina barn. Det är inte ert fel. Jag dör oskyldig. Länge leve de moderna skolorna." Skotten brun-

no och kulorna jagade livet ur en av tidens ädlaste män.

"Och minnet viska skall omkring
hans kista:
En man i livet; som en man han
gick!"

Ferrer var ej mer. Han lämnade en älskad kvinna, den sköna Soledad Villafranca, tvänne döttrar, som höllo av sin far, samt många fattiga skolbarn i Barcelona, som alltid skola sakna sin käre, vänlige och älskade lärare. Men den stolta dröm, Ferrer drömde, skall bli verklighet. Som en skön, ren och oskuldsfull lilja stiger den upp ur blodet bortom Montjuicks löpgrav — — — —! Såsom rena, vita liljor skola hans idéer spridas bland mänskligheten. Såsom vackra, angenämt doftande blomstergårdar skola över hela jorden resa sig moderna skolor, i vilka unga oskuldsfulla människobarn skola odlas upp i frihet, kärlek, sanning och ljus — —.

E—n. A—b—n.

—oo—

Ytterligheterna beröra varandra.

Lokaut! Driftsinställelse! Inskränkning i driften! Fabrikers stängande! Jordens läggande i vanhävd! — det är arbetsgivareföretagsamhet.

Strejk! Blockad! — det är radikala arbetares sociala företagsamhet.

Jag tycker de båda parterna kunna taga varann i hand och säga: Vi äro allt ena f—e krakmandlar allihop.

Sverige har över 100 tusen tunnland utmärkt åkerjord, som ligger för fäfot eller i vanhävd. Det finns hundratals storpatroner, som borde dömas till livstids hängning med benen uppåt, därför att de missbrukat Guds, kungens, statens, svenska folkets och mänskligheten näringskällor. Expropriation utan förbarmande, utan ersättning, det är en mycket human åtgärd. Sedan skall jorden utarrenderas till kooperativa jordbrukslag eller enskilda småbrukare. Det är rättvisa och religion.

Centralisation *— det är folks envisa att ha allting på en plats — även om de ännu inte funnit någon plats därför.*

Decentralisation *— det är var sak på sin rätta och naturliga plats.*

"Lekstugan" i Landskrona

Den rara bilden här ovan har sänts med en hälsning från kamraterna i Landskrona. Det är en liten trupp av den snart bekanta "Lekstugan", som består av en utvald samling verdandister, ungsocialister och andra slags anarkister. Det är som synes ett danslag i den skånska nationaldräkten, som bemödar sig om att ingjuta verklig kultur i dansen. — Kultur i liv, allvar, lek, kultur i social kamp. Inom "Lekstugan" bedrives studier, hållas föredrag, diskuteras och — arbetas. Med tack för Edra kära hälsningar tillönskar jag Eder fortsatt framgång, för kultur, skönhet, kärlek och glädje.

E-n A-b-n.

POINCARÈ.

I Mainz och Wiesbaden har den franska besättningsarmén sina sina huvudkvartér.

Poincaré är Frankrikes järnkanslär. Han är förrästen den ende man i världen, som vet vad han vill. Trikoloren, segerns och Poincarés maktsymbol vajar från alla offentliga byggnader i städerna vid Rhen. Den stolta floden, centraleuropas pulsåder, de blomstrande, vackra städerna, det fruktbara landet, de solbelysta grönskande vinbergen och de tusende fabrikerna, där flitiga tyskar arbeta — allt står under fransk kontroll. Före kriget voro här förlagda knappt 40 tusen tyska soldater och man talade med rätt, om tysk militarism. Nu ligga här 280 tusen man ockupationstrupper.

Hur de moja sig och njuta av det sköna landets rikedomar! Hur förtjusta äro de icke dessa små fransmän, som komma från sina tarviga och ofta smutsiga hem i det land där Paris är huvudstad. Hur konservativa och enfaldigt patriotiska de verka dessa människor, som sägas vara från revolutionernas urhem. Teorierna motsvara sällan verkligheten.

Men Poincaré är världens starkaste man. Strunt i den kultur man påhängslat Frankrike. Leve den sanna barbarkulturen Makten.

Det sägs att Poincaré har en djup logik, som går ut på Tysklands tillintetgörelse, genom att dess malm- och järnindustri krossas eller övertages av Frankrike. Nåja, den där reparationspolitiken tror jag är bara *Comouflage*. I verkligheten går det hela blott ut på att göra Frankrike till en militaristisk storstat. och den gamla visan om *Den Väpnade Freden* kommer åter att bli modern och slå blå dunster i alla liberala och demokratiska "freds"-jobbares ögon.

Poincaré är personifikationen för denna den väpnade fredens maktpolitik. Det är uppenbart att han med sitt hänsynslösa tal om reparationsangelägenheter, så lyckats dupera det franska folket att det är villigt att gå med på vilka blodiga galenskaper som helst. Innerst inne ger Poincaré hela reparationsarbetet så mycket som flyger och far. Och tyskarna, de arbeta, hoppas och ha inte tid till att ens vända sig om.

Om de blott vände sig mot öster. Reparationspolitiken måste i alla fall en dag störta samman som ett korthus.

En ny ekonomisk politik för Europa kan endast byggas med Ryssland såsom en fast grund. Om Sovjet-Ryssland eller ett annat Ryssland; det är frågan. Bäst att Sovjet får leva ännu några årtionden, tills ett verkligt sovjetrådsryssland kan byggas, eller hellre ett Råds-Europa.

E. A.

Kan kommunismen förverkligas?

I klassamhällets dagar, i medeltidens fria statsperiod uppställde människorna gemensamma mål till vilka de strävade. Det var hordens, hjordemänsklighetens middagstimme och lyckligaste tid. Så kom despotismens, storstatbildningens tid och med denna vann egoismen inträde i historien, men också personligheten. Storstatens idéer kunde icke döda gemensamhetsintressena. Dessa spirade åter fram i namn av socialism, anarkism och kommunism. Men målet hade under tiden erhållit en ödesdiger förskjutning. Klassamhällets mål var att säkra det timliga välståndet icke endast för gruppen gemensamt, utan i första hand för varje till gruppen ansluten enskild människa. Det var rasens okulering och förädlingstid, strävandet att ge mänskligheten icke endast vad själen behöver utan mycker mer; att göra den unga människoplantan fysiskt stark genom alla sociala behovs fullkomliga säkerställande. Vad mänskligheten i dag har kvar av livskraft har den att tacka klasssamhället för. Den hade nått sitt mål.

Socialismens o. kommunismens mål synas sammanfalla med klassens, men verkliga förhållandet är ett motsatt. Förr blev liv lära, nu är det lära som måste bliva liv — däri ligger det ödesdigra. Von Hartman förklarar att det "logiskas fullständiga seger över det ologiska nu utgör mänsklighetens mål. Vad är det logiska? De socialistiska o. kommunistiska lärorna o. teorierna. Det ologiska är samhället, människorna o. deras liv.

Despotismens grundidé var Ludvig XIVis: "Staten det är jag". Det blev eller var redan då kapitalismens grundidé: Jorden och vad därpå är, är mitt i kraft av ett fördrag, i kraft av min styrka, i kraft av min rätt. Så var privatäganderätten införd i historien, Detta vår verklighetens faktum. Social-kommunismens faktum var att det icke var så i kraft av att deras lära, deras teori sade ett annat, men i praktiken strävade varje socialist-kommunist efter privategendom.

Kan kommunismen förverkligas? Nej och jag. Den kan förverkligas av en grupp individer här eller där, men för ett samhälle eller för mänskligheten i sin helhet kan den icke förverkligas i nuet. Det praktiska inlevandet i kapitalismen skall, så småningom utfylla klyftan mellan kapitalism och kommunism. Privatäganderättens skede är vår ras slutgiltiga skede. Dteta av två orsaker:

REVOLUTIONISTEN.

Lutad tungt mot vandringsstaven
och det gamla rucklets vägg
stod den gamle arbetsslaven,
strykande sitt gråa skägg,
talande om gångna tider,
minnande om bittra strider
och om öppna djupa sår:

Framför gubben stod en skara
tärda, trötta, slöa män,
klädda uti paltor bara,
lyssnande till gamlingen.
Mörkt i blickarna låg hotet,
doft ur mumlet hördes knotet.
Det var trälens dystra hat.

"Länge," så den gamle sade,
"har den rike suttit trygg.
Länge nog man bördan lade
på den arme satens rygg.
Länge nog vi tålde pesten,
tålde kungen, knekten, prästen,
tålde hunger, köld och hån.

Vi ha prövat att gå sakta.
Vi ha sökt att "stifta lag"
Men, på bön ej tjuvar akta;
lagen inför guld är svag.
Ty man ler blott, när vi tigga,
skrattar, när på knä vi ligga:
det är höga herrars sed."

Mörkt och dystert falla orden,
gravtal på förlorat slag:
"Jordens herre slav är vorden
under våldets härskarlag!"
Högre knotet går ur hopen,
höjas röster, stiga ropen
på en ny, en ljusets dag.

---

1) I och med kapitalismen skapades en ny själ.

Denna nya själ önskade äga. Den fick så småningom privat egendom. Men därmed följde egoismen, det lägre jagbegreppet. Människan lärde sig vara ägare. Det personliga blev en historie- och samhällsfaktor. Hjordens ande levde visserligen kvar, men teoretiskt programtänkande och praktisk- liv kunde ej förenas. I teorien kommunist, i praktiken kapitalist. Man tänkte pengar och handlade pengar fast programmet lärde kommunism. 2) Detta penningtänkande skapade fiendskap mellan, icke blott kapitalisten och arbetaren, utan fastmer mellan arbetarne. Detta ledde till splittring och våldsamma partistrider, först teoretiskt sedan på liv och död. Detta var den andra faktorn. Detta sista betyder rasens fysiska förfall, då slitningarna i samhällskroppen betyder krig, revolutioner och hungersnöd. De logiska lärorna blevo orsaken till det ologiska livet och det ologiska livet förde mänskligheten hastigt mot dess mål: den utdöende och förtvinade människan, mänskligheten undergång.

Som en tredje faktor att räkna med — icke till kommunismens fördel utan dess nackdel — bör nämnas personligheten. "Att den stora människan ständigt åter må uppstå och kunna leva bland oss; detta vare meningen med vår jordevandring". Detta var Nietzsches grundidé. Socialismen och kommunismen förnekar personligheten. Krapotkin finner den icke önskvärd. Men härigenom förnekas själva kommunismen, då de stora personligheterna icke få eller kunna leva inom kommunismen och dock lever kommunismen på de stora personligheterna.

Ivar Lundberg.

—oo—

Vad andra människor tänker om dig är mycket intressant — men endast det du tänker om dig själv har någon betyaelse.

*

Det finns ingenting nytt under solen — sa' han som stal en annans idé.

*

Att synda är mänskligt — och även gudomligt säga sömliga.

Fram för positiv, produktiv social verksamhet!

Bilda kooperativa jordbruk! Försök att arrendera större jordbruk och driv dem kooperativt. Inrätta inom organisationerna kassor för att understödja både blivande kooperativa jordbruk och arbetskamrater som vilja bli småbrukare. Det är visserligen inte revolutionära åtgärder, men det är mycket bättre än att samla understöds- och stridskassor, som placeras i banker, utnyttjas av kapitalisterna, stundom stjälas bort eller supas upp eller ätas under strejktiden och mycket sällan komma till någon nytta. Upprätta byggnadsgillen! Bilda skomakargillen! o. s. v. Gör åtminstone några försök till produktiv verksamhet. I himlens namn tag ett tag. Gå ej med händerna i byxfickorna och vänta på frälsning vare sig från riksdagen, Gud, kungen eller andra sublima maktkonstellationer. Arbetarens befrielse skall vara hans eget verk, säges det ju. Det är bara en dum fras så länge inte ens viljan till handling finns. Svenskarna ha alltid varit ett släkte av drömmande slöfockar. De ha alltid trott mera på trolldom och vidskepelse än på egen skaparkraft. Men aldrig ha svenska arbetare visat sin brist på företagsamhetskraft så som under de senaste två åren. Så kan det inte gå länge till.

V.

.....

Små sinnen såras av små saker.

*

Många äro kallade — men de de flesta sova bort sin tid.

*

Många människors samvete är ingenting annat än fruktan för vad andra människor säga om dem.

Sprid Moderjorden!

Guds skrivna moral och människans oskrivna.

Varför denna språkförbistring i Gudordet och varför hela den mäktiga religionslitteraturen?

Varför fick Moses Guds lag på hebreiska, Mohammed på arabiska Zarathustra på persiska, Madame Blavatsky på engelska medan Vedaböckernas författare erhöllo samma lag på sanskrit?

Varför växlar uppfattningen i Guds moral, efter hans ord, i samma mån som den sedliga nivån höjer sig? Är Gud föränderlig själv eller är det människorna som förändra hans ords innebörd.

Då samvetet erkännes som den i varje individs själ nedskrivna gudalagen — registratorn till och med för hedningarna, som icke känna till innehållet i det skrivna gudsordet, varför då något behov av — någon mening med detta skrivna gudsordet och dessa gudaböcker? Och varför denna ständiga konflikt mellan samvetets rättsbegrepp och gudsordets rättsbegrepp? Varför tvingas samvetet att opponera sig mot mord, hor, tjuvnad, människooffer och andra föraktliga och skändliga handlingar, som gudsordet gillar hos sina stora män? Varför manar oss våra inneboende rättsbegrepp till försvarande för den svagare och kvinnan, då gudsordet föraktar henne, mördar henne, skymfar henne och behandlar henne lägre än djur?

Har vårt samvete något att anmärka mot moralen i 4 Mos. 31 kap och Guds däri till Moses givna befallning?

Under förutsättning att samvetet inom oss anklagar moralen och rättprincipen i gudsordet; vilken av dessa båda gudsviljor böra lydas framför den andra och uppstår inte syndmedvetenhet hos oss, om vi i dylika fall icke kunna lyda båda dessa viljor? Vansinnet lurar i konflikten mellan ett vaket samvete och den skrivna gudsviljan, många samvetslösa försvara omoralen hos gudsväsendet — försvara blodsoffren, morden och den gamla, råa föreställningen om den ena människans slaveri under den andra, oärligheten i fördelning av egendom, olikheten i straff, med ett ord, försvara den Gud som genom ordet uppenbarat sig — du, som inom dig själv känner gudsviljan, träd fram och sök att med din kärlek till ovåld visa att du vuxit över ordets Gud och att du själv besitter de högre och ädlare känslorna, och se! Du skall finna att ordet skall bliva kött och köttet hö inför dig. De gamla böckerna bli ej längre heliga, dyrbara eller anklagande hem sitt innehåll, ditt samvete har segrat och ordets försvarare hava ett får mindre i sitt fårahus.

Ordets Gud är död. Han dog den dag han först råkade en förnuftig människa som tänkte själv och inom sin egen barm dväljde det verkliga gudsväsendet — då dog ordets Gud och gastar lånade manteln då han försvann i elden, manteln, som ännu visar den spökaktiga skepnaden, till skräck för små futtiga andetrålar som av feghet rädes att möta Gud i sig själv.

John Forslund.

S. A. C:s nyss hållna kongress i Stockholm.

Vilka intryck lämnade S. A. C:s nyss hållna kongress, frågade mig vännen Albán, när jag härom dagen gjorde en påhälsning hos honom å hans nyodling, Glindret, i Silverhöjden vid sjön Hörken i Västmanland på gränsen mot Dalarna, där han egenhändigt uppfört åt sig och sin kära hälft en liten treven stuga, som också kunde benämnas bokstuga. Skriv om det, löd hans uppmaning.

Kongressen, vilken pågick i hela nio dagar, var säkerligen en av de arbetsammaste arbetarekongresser som ägt rum i Sverige. Många voro frågorna, som måste behandlas på grund av att förra kongressen hölls för 5 år sedan. Och en del tråkigheter hade börjat insmyga sig i rörelsen som behövde en grundlig utluftning, såsom centralkommittéordföranden Nils Falk utryckte sig.

Det var ekonomiska och moraliska samt organisationsfrågor, som togo den mesta tiden. De stora principfrågorna voro få och de som dryftades blevo fort expedierade. Frågan om organisationens anslutning till den internationella antimilitaristiska byrån i Haag blev måhända något snöpligt behandlad, även om jag medräknar Holmes efter vanligheten skarpsinniga anförande *mot* anslutning. Man ropade på skandal, utan att jag riktigt kan förstå att det var det, men de nödiga upplysningarna om byråns verksamhet fingo icke göra sig hörda. En halvtimma hade man dock kunnat egna frågan, tycker jag, oavsett att frågans utgång syntes på förhand avgjord.

En lust och fröjd var det att följa *alla* kongressmedlemmarnas vakna och pigga uppmärksamhet vid behandlingen av kongressfrågorna, stora som små. Ingenting syntes undgå dem, och gjordes någon oformlighet, strax påpekades det.

De alternerande tre ordförandena, Waldemar Nordh, C. Andersson, Hälsingborg ock Pettersson i Brand, skötte klubban med säkerhet och kläm. Att det någon gång kunde hända att klubban föll något för fort, kunde knappast undgås, ifall kongressen skulle sluta inom rimlig tid.

Det hela gick "parlamentariskt" och säkert. Om talare drogo till med en lustig svordom eller slogo näven i bordet, så var det icke något att förfasa sig över; kongresser behöva inte nödvändigtvis vara konventartiklar. Alla tecken tydde på att kongressledamöterna återvände till sina respektive orter, övertygade om rörelsens moraliska styrka och framgångsrika verksamhet.

Mina intryck från kongressen skulle icke få överskrida 40 rader, fruktar för att de redan äro överskridna. Må det förlåtas mig. Med hälsning

G. H:son Holmberg.

Jordbruksdrift med gemensamhetsintressen och inbördesarbete.

För snart tio år sedan skrev jag om kommunismen och manade till utförandet av experiment med kommunistiska produktionsföretag främst jordbruksföretag. Jag skrev om anarkistiska jordbrukskommuner och hoppet och tron inom mig var så stark att jag med intill visshet gränsande övertygelse påstod, att vi inom tio år skulle lite varstädes inom vårt land få se kommunistiskt ägda åkrar brukade och odlade med intelligens, flit och kärlek för individuell och gemensam lycka och frihet.

Ännu har jag icke sett mina förhoppningar förverkligade, men väl finnas goda vittnesbörd att det utvecklar sig därhän. För över fyra år sedan var det en grupp unga jordbrukare, Rösiöelever och Brunnsvikselever, som anhöllo hos regeringen om egnahemslån för att driva ett större jordbruk gemensamt eller kooperativt. De erhöllo naturligtvis intet lån, men trotsade i alla fall alla svårigheter och förskaffade sig ett jordbruk på Svartsjölandet. Dessa sex unga jordbrukare blevo sålunda pioniärer för det kooperativa jordbruket i Sverige.

I mars 1920 följde fyra andra Brunnsviks- och Rösiöelever exemplet från kamraterna på Svartsjölandet och grundade det kooperativa jordbruket på Berghamra kronogård utanför Ulriksdal. Även dessa unga jordbrukare måste vi lovorda för deras tappra pioniärarbete, för de kommunistiska levnads- och arbetsförhållandenas förverkligande. Det är min ofrånkomliga uppfattning att det inte finns någon annan framkomlig väg än att *börja handla*, i smått eller stort. Socialismen eller kommunismen, fri kooperation eller anarkism — det är ju ord som innerst uttrycka samma mening — är alltid möjlig, vid vilken tid som helst och under vilka förhållanden som helst om det blott finnes människor, som verkligen *vill* det dessa ord innebära.

Med en kärlek som aldrig skall rosta, sänder jag en hälsning i detta sammanhang till pioniärerna på Svartsjölandet och Berghamra. Måtte den sociala kampen föras så att möjligheterna för efterföljarna bliva gynnsammare än de varit för Eder!

E. A.

Tysklands riksjärnvägsförvaltning är det största trafikföretaget i världen.

Den största pumpen finnes i Italien. Den pumpar 5,760,000 liter 152 m. högt i timmen.

*

Det största spannmålsmagasinet finns i Port-Arthur i Kanada. Det är 2 tusen meter långt och 50 meter högt och rymmer 190 tusen tunnor spannmål.

*

Den största hydrauliska pressen finnes i Essen. Den har en tryckkraft av 15 miljoner kilogram.

Det djupaste borrhålet finns i Zuchow i Oberschlesien. Det är 2240 m. djupt. Vid botten har uppmätts en värme av 83,4 grader.

Arbetsförhållandena förr och nu.

Det kan vara av intresse att göra en liten jämförelse mellan arbetarnas sociala förhållanden förr i tiden och i vår synnerligen demokratiska tid.

För att belysa de äldre tidsförhållandena hämta vi ett par uppgifter ur Menzels "Soziale Gedanken im Bergrecht" och Zyckos "Ein altes soziales Arbeiterrecht Deutschlands".

Den rheinländska och westfaliska kolgruveindustrien stod sedan 16- och 1700-talet under statens kontroll. Staten reglerade och bestämde hela den privata driften. För gruvornas förvaltning hade staten inrättat särskilda Bergsämbeten. Bergsämbetet inte endast fastställde själva driftsplanen utan kontrollerade också alla räkenskaper, bestämde hur stor arbetsgivarvinsten fick vara. Vidare bestämde Bergsämbetet gruvdriftens utgifter samt skyddade gruvarbetarnes rättigheter medelst en rad bestämmelser. — Arbetsköparen, eller företagaren, hade icke någon rätt till att vare sig anställa eller avskeda en arbetare, det var en angelägenhet som tillhörde Bergsämbetet, liksom detta även fastställde lönerna och reglerade arbetstiden. En särskild minimilön var bestämd och arbetstiden var 8 timmars skift. Arbetsförhållandena dirigerades i det väsentliga genom följande punkter, som efterlevats alltsedan medeltiden (16:de århundradet) intill dess den preussiska bergslagen antogs 1865.

1. Förbud för kvinnoarbete.
2. Förbud för ungdom och svaga att deltaga i egentligt gruvarbete; "på det att ungdomen skall skonas och icke bliva fördärvad genom sådant tungt arbete som deras krafter icke kunde fördraga".
3. Arbetstidens reglering. Åttatimmars normalarbetsdag.
4. Förbud för övertidsarbete.
5. Förbud för arbete å sön- och helgdagar.
6. Förbud för trucksystem.
7. Rätt till arbete.
8. Utbetalandet av en rättvis lön.

Man kan utan vidare resonemang fastslå att gruvarbetarnas förhållanden voro ojämförligt bättre före år 1856 än de sedan blevo. Det kapitalistiska slaveri, som utvecklat sig under de senaste 50—60 åren äro vi ju väl förtrogna med! Först efter det stora kriget hava arbetarne mera energiskt gått fram för sociala krav och en hel del radikala reformer ha genomförts i olika länder. Sålunda ha vi också i Sverige fått en författningsrevision. Men ännu idag har arbetarne inte ens i tankarne uppställt radikalare fordringar än dem som redan under medeltiden tillgodosetts. I praktiken är det sämre. Var är övertidsarbetet förbjudet? Var är någon rätt till arbete? Var äro arbetarne icke underkastade arbetsköparens personliga nycker? Försöken att besvara dessa frågor, ni som skryta med demokratiens skimrande frukter! Här i landet finns sedan flera år tillbaka en kommitté som skulle utröna möjligheterna att införa kortare arbetstid än 8 timmar inom gruvindustrien. Ännu har man inte hört något av kommitténs arbete. Jo, ett "utlåtande" har ju framlagts! Det sitter en väldigt radikal riksdagsman med i kommittén. Han är nämligen kommunist. Det ser sannerligen ut som om utvecklingen gick baklänges. De gamla Bergsämbetena hade icke blott de uppgifter som redan nämnts, utan ännu en och en mycket viktig, nämligen att fastställa *produkternas priser!* Blott någon gång förekommer talet om att arbetarna skulle försöka bestämma varupriserna. Det är i syndikalistiska organ och anses vara galna fantasier. Så är det i vår tid. Arbetarna ha blivit förslavade och hava lägre och sämre uppfattningsförmåga om livet än förfäderna hade. Arbetarna ha så småningom vant sig vid kapitalistsamhällets usla kulturlösa och skadliga, omänskliga, meningslösa och spekulativa förhållanden. Fortsätter arbetarrörelsen som hittills, är den dömd till ett skändligt fiasko.

A—b—n.

Vad skulle August Strindberg sagt anno 1922?

Industrialismen var en av Strindbergs allra värsta fiender. Bort från industrialismen och storstäderna! Tillbaka till landet och jordbruket! Det var Strindbergs fältrop på 1880-talet. Strindberg var socialist, men han var icke statssocialist eller marxist. Medan Karl Marx trodde på *socialismens kommande genom storindustrins utveckling*, intresserade sig Strindberg framför allt för *socialismens uppbyggande i nuet.* Man kan säga att Strindberg i så motto var en sann syndikalist. Utgångspunkten för samhällsuppbyggandet var jordbruket och just det intensivt drivna småbruket. I boken "Bland franska bönder" har Strindberg med mycken stor värme framhållit småbrukets företräden och överlägsenhet gent emot storbruket, och Strindberg blev även på det området en profet. Vår tid har med oomkullkastliga bevis från hela världen ådagalagt att småbruket är framtidens jordbruksform. Småbruk i allmänhet! Kooperativa större bruk i vissa fall! Samhälleligt ägande av all oodlad jord! Det är sann socialism och dit skola vi sträva. Då behöva vi icke hundratusentals arbetslösa o. ingen behöver svälta, såsom år 1922 i Sverige. År 1884 skrev Strindberg till Jonas Lie: "50,000 syslolösa i Paris och 70,000 i Turin i denna stund! Det är bara bönder, som få äta i denna stund, ty de aktade sig för kulturen. Alla socialisternas försök att förbättra arbetarnes ställning är nonsens! Överproduktion på lyx! Ingen vill köpa! Och man kan tyvärr icke äta telefoner och symaskiner. Jorden är modern och amman!"

Om Strindberg levat nu hade han kunnat säga följande: "Hundrafemtiotusen arbetslösa i det lilla landet Sverige, det är för galet! Det är icke alla bönder ens som får äta sig mätta, ty de har icke aktat sig för den falska kulturen och de lurande bankerna. Alla socialdemokraters och kommunisters försök att förbättra arbetarnes ställning är nonsens. Arbetarna måste själva övertaga produktionen, så som syndikalisterna säga. Och de måste börja med att rättvist fördela jorden och bruka den rationellt såsom Fabian Månsson och Eugen Albån säga. Man kan ju inte äta automobiler och filmrullar. Jorden är modern och amman! Det står till och med i bibeln, där allt är förborgat."

Sålunda skulle Strindberg hava talat.

Anno 1922.

Den längsta bron går över Donau vid Tschernawode i Rumänien. Den är 3890 meter lång.

*

Den längsta järnvägstunneln är Simplon-tunneln i Alperna: 19,730 m.

*

I grevskapet Mansfeld finns en vattentunnel som är 31,060 m. lång.

*

Den största tavlan är "Huset Wittins furstetåg" av Wilh. Walscher, Dresden. Den är 100 m. lång och 10 m. hög.

Om politisk kamp

skrev Einar Håkansson i Brand år 1905 bl. a.:

När folken hava känt sig plågade av ekonomiskt förtryck eller varit underkuvade av regeringsmakten, så ha de varit dåraktiga nog att söka sin räddning blott genom att *förändra* statssystemet eller byta om regering — icke genom att upphäva staten och fördriva regeringsherrarne och deras uniformerade drängar och göra sig fria från den maktutövande styrelsen, som är den verkliga orsaken till deras elände.

Ja, nu i vår tid är den förtryckta internationella proletärklassen i färd med att begå samma ödesdigra misstag, i det den sätter sin tro och lit till teorier om en *"socialiststat"*, en variation av den gamla tråkiga tvångsinrättningen och lika otillfredsställande ur den ideella frihetens samt rättens och det praktiska förnuftets synpunkter, som alla föregående statsformer.

Socialdemokratien skall lika litet som något annat politiskt parti rädda proletärerna ur deras nuvarande ställning och föra dem till ett nytt, bättre samhälle.

Socialdemokratien skall endast giva ny form för maktutövning, nya herrar. Statens brutala våldsmakt och kränkning av individens rätt, materiellt och moraliskt, skola icke upphöra i den socialistiska staten. Ty så länge regering existerar — den må vara aldrig så socialistisk *måste* och *skall* den väpnade makten också existera för att sättas bakom befallningarna gent emot "tredskande" individualister. I annat fall skulle regeringarne förefalla uteslutande löjliga.

Måhända skulle den bliva mildare till sina yttre våldsmedel än de föregående — beoende på att den delvis må ryckas med av den stigande förfiningen bland mänskligheten, — men dock alltid regerande folk med sin auktoritet, sina lagar, rättvisa, polis, militär samt fängelser och ständigt ivrig att öka sin makt på bekostnad av individernas frihet.

Den socialdemokratiska staten skall liksom sina föregångare fordra individens tvångsanslutning till den och hans underkastelse under myndigheterna och den lagliga, officiella ordningen.

Kommunismen, som socialdemokratien anger sig åsyfta, är omöjlig under statsform. Och initiativet skall bliva lika bundet, om icke mer.

* * *

Liksom ett i en bur inspärrat, frihetslängtande djur fåfängt kastar sig än mot det ena gallret,

än mot det andra i avsikt att vinna friheten. så ha ock folken fåfängt kastat sig mellan de olika stats- och regeringsformerna, från autokrati och absolutism till parlamentarism, från kejsardöme till kungadöme, från kungadöme till republik och vilka nu alla de många etiketterna på samma sak än må vara.

Ty folken ha icke förstått, att den ena regeringsformen, den ena statsformen i grund och botten icke är bättre än den andra, icke skiljer sig mera från den andra än höken skiljer sig från gamen.

Och därför stå vi i dag trots alla glänsande och hänförda frihetsstrider, ännu kvar i träldomen, den politiska och moraliska såväl som den ekonomiska.

Proletärer!

Vägen till frälsning ur vårt nuvarande elände, ur vår svält och nöd och husvillhet, ur vår förnedrade ställning, ur militarism, krig, och polisreglemente, ur myndigheternas förtryck och allt slags herravälde går icke genom politisk kamp, icke genom den allmänna rösträtten, icke genom socialdemokratien och dess politici, icke genom parlamentet och deltagande i lagstiftningen, icke genom erövrande av den politiska makten och icke genom förändring av regerings- och statsformen.

Vägen till frälsning, till frihet, går endast genom *all auktoritär styrelses, all maktutövnings tillintetgörelse* genom statens och regeringens upplösning, genom lagarnas och privategendomens upphävande — genom utrotandet av våra enda fiender: *våra herrar.*

Insen I icke att auktoritet, styrelse, statsregering, militarism, religion, privategendom äro ting, som leva genom och för varandra, och att måste det ena bekämpas, måste också den andra bekämpas? Insen I då icke, att i ett kommunistiskt ordnat samhälle, stat och lagar måsta vara överflödiga och skadliga!

Bort, bort från den vilsne stig, som den tanklösa valboskapen trampar efter sina herdars pipor! Vi unga revolutionärer måste bana oss nya vägar, bättre vägar, skaffa oss högre ideal! Vår generation måste ha lärt av våra fäders misstag, att vi icke skola sträva till att genom lagar tvinga våra herrar att bättre behandla oss eller bortdriva de gamla herrarna genom nya, utan att vi skola avskaffa herraväldet självt, *staten själv!*

Det är vägen till frihetens, rättens och förnuftets somhälle.

Hava de unga proletärerna som ämnade gå att välja riksdagsman, insett detta, att *all* överhet, den må kallas autokratisk, monarkisk, republikansk eller socialistisk —, är förhatlig, emedan den är onödig, skadlig och despotisk, då förstå de också, att de icke kunna lägga sina sedlar i valurnan, (om också därmed något steg mot socialiststaten vore att vinna), ty därigenom skulle de deltaga i statens maktutövning och bidraga till överhetens, regeringens stärkande och eländets fortsatta existens.

Då skola de fly valurnornas falskhet, De förneka varje auktoritär styrelse — denna mänsklighetens förbannelse — och genom den sociala revolutionen sträva de hän till ett socialt-etiskt samhälle, icke byggt på statens skymfliga och fördärvliga tvångsorganisationer, utan på den fria organisationsformen, där den individuella friheten och självbestämningsrätten respekteras — det enda samhälle, som kan tillfredsställa alla människor.

—ca—

"VAD TJÄNAR DET TILL?"

Vi avsky i allmänhet en person, som är loj och liknöjd om sig själv och sin familj, som icke håller sig hel och ren, som icke vårdar sin familj och uppfostrar sina barn. Vi tycka icke om liknöjdhet och lojhet i det som rör personliga angelägenheter och familjen. Men mot liknöjdheten och lojheten i det som rör det större, som rör sociala angelägenheter, ha vi ingenting att anmärka.

En person, som i förnöjsamhet lever och andas mitt ibland social orenlighet, utan att göra det ringaste för att få bort, det är en lika god, ansedd och "önskvärd" medborgare, som någon annan. Ja, i flesta fall är den, som vältrar sig i samhällssmutsen och drager profit därpå, den mest ansedde o. "önskvärde" medborgaren. Det anses t. ex. vara helt och hållet all right, att en person växer upp mitt i civilisationen, går igenom skolorna, lär sig ett yrke, gifter sig o. alstrar barn, traskar iväg till verkstaden varje dag, då han har arbete, röker, sin cigarett eller tuggar sin buss, såsom en ko idisslar, utan att någonsin befatta sig med det samhälles angelägenheter, vari han lever och vari hans barn måste leva, utan att skaffa sig den ringaste kännedom om det ekonomiska, sociala, o. politiska livet sådant det är, eller söka skaffa sig den dunklaste uppfattning om hurudant det borde vara. Om en skara barn kräla i smuts framför hans fölter — vad angår det honom? Om kvinnor för att kunna upphålla livet tvingas att utbjuda sin kropp till varje gatslusk de möta på gatorna — vad rör det honom? Om eländiga, förkrympta barn arbeta i fabrikerna från soluppgång till solnedgång — det rör honom ej. Om en skara utsvultna, trasiga män i timtal stå i kö i vinterkylan för att till sist få en kopp vatten och en brödkant — vad bekommer det honom? Så länge han har sin egen mage full och har mat och kläder åt sin kvinna och sina barn, så är han belåten och tillfredsställd.

Men liksom social orenlighet är större till sin utsträckning och mera fördärvlig till sina verkningar än personlig orenlighet, så borde även avskyn för den socialt loje och liknöjde vara större och djupare, än den personligt orenlige, liknöjde och loje.

Det finnes även en del personer, som en gång varit socialt vakna och varit med i olika frihets- och upplysningsrörelser, men som sedan återvänt till ett mera primitivt utvecklingsstadium och kommit in i det tillstånd, som är betecknande för djuren, då de ha nog mat. Orsakerna att de börja lunka tillbaka till vårt släktes ursprung äro förnämligast två: det ljuva äktenskapet och "det tjänar i alla fall ingenting till". De säga sig nu inte ha tid att läsa den minsta tidning eller bok. Deras hjärnor ha blivit gjorda till kloster, vari endast inrymmas sådana intelligenser, som befatta sig med deras arbete, deras familj och det personliga. Då hjärnan förvandlades till kloster drevs fantasin, drömmarna och idealen — och därför allt det mänskliga — ut eller plågades till döds. Så är man åter djur!

Om kommunismen och individualismen.

Reflektioner av Ivar Lundberg.

Någon fri kommunism har aldrig funnits. Krapotkin är allt för optimistisk i detta fallet. Konstaterar kommunismen i olika tider, bland olika folk, men glömmer på vilka grunder den stått.

Folkstammarnas första kommunistiska tillstånd återfinna vi naturligtvis bland våra dagars vildar och våra sällskapliga djur. Men det är därmed inte alls bevisat att inbördeshjälpen var sammanföringsprincipen; långt ifrån.

Nyttan synes mig utesluten härvidlag, snarare är eller var denna kommunism en art naturinstinkt eller lag. Denna instinkt eller som jag kallat den: *kommunistiska själ* har tydligtvis, för homo sapiens del, gått förlorad, vi skola kanske aldrig återfinna den. Heller finns det inget bevis för att medeltidskommunernas människor voro kommunister av fri vilja; jag för min del anser denna kommunism vara en tvångsform liksom i stora drag sett kommunismen på vildestadiet är det. Vi hava visserligen *vackra* ex. på kommunism bland en del folk eller delar av folk men detta är absolut icke en kommunism från frihetens och ett högre vetades, om företräde framför andra samhällsformer, tillstånd. Denna kommunism var icke ett frihetstillstånd — knappast medeltidskommunernas var det, detta tillstånd är *mycket överskattat* och *mycket underskattat* — det var en samhällsform som uppehölls — icke på frihetens principer — medelst *dogmat, traditionen, sedens sedlighet.* Den ömsesidiga hjälpen var s. a. s. religiöst determinerad. (Naturligtvis var ett sådant tillstånd oerhört mycket bättre än nutidens; därpå kan icke tvivlas).

Medvetna principer uppehöll helt säkert inte det hela.

När Krapotkin m. fl. talar om de medeltida städernas och kommunernas undergång genom våld så har de naturligtvis rätt vad slutakten beträffar. Men de ha glömt en viktig faktor som synes mig predisponera dessa samhällen till undergång. Klassdelningen som blev en följd av gilles- och skrålagarna.

Jag tar inte parti varken för den ena eller andra ståndpunkten här, men jag har oerhört svårt att tro på det gemensamma här, n. b. från den stund dessa förordningar trädde i verkställande kraft. (Jämför endast hur lagarna splittra nutidens samhällen). Dessa lagar delade och splittrade städernas och kommunernas män-

niskor. Endast på det religiösa området kunde de hålla samman, skapande västeuropas stolta domer och byggnadsverk. Så länge som traditionen och sedens sedlighet var "frisk" kunde de hålla samman till försvar och kulturskapande. Men så försvann denna nimbus och splittringen vann insteg och förfallet följde och undergången — av brist på *medvetet* vetande om fördelen i sammanhållning och gemenskap.

Det är klart att ett nytt kommunistiskt samhällstillstånd icke kan skapas efter de gamla formerna och begreppen d. v. s. på religiösgrund eller naturinstinkt. Endast genom ett medvetet vetande om de kommunistiska krafterna skall nya kommuner kunna skapas. Under tiden, ja som ren grundval att bygga på, så måste varje människa lära att känna sig; att känna de krafter som finns i henne själv; lära sig befalla eller lyda. Över- eller underordning, det gives intet tredje. Det tredje är samordningen som uppstår, skapas genom dessa både ordningar. Och här synes mig Nietzsches läror om övermänniskan vara till god hjälp. Genom Nietzsche lär var och en att känna sig själv, känna "djupret" i människan, hjordviljan i människan men också viljan till makt till herreskap över de lägre principerna: "*djuret och hjorden*".

På den grunden är jag nietzschean i socialt hänsende. Jag har *börjat* känna mig själv och vet att jag inte passar i ett kommunistiskt samhälle. Ty att lyda, att underordna mig människor och principer som endast vilja hjordens vilja, kan jag icke göra av fri vilja; och att befalla är jag för svag. Således återstår mig intet annat än att oavlåtligt kämpa för mitt eget höjande och att delgiva andra vägarna till detta mål. Och ingen kommunism skapas, åtminstone av bestående värde utan individualism.

Individualism och anarkism äro likvärdiga storheter. "Den sanna individualismen är den sanna anarkismen".

En måste befalla och de andra lyda, men lyda av fri vilja, därför att imperativet här är det bästa imperativet, därför att de många veta — av instinkt eller förnuft — att just detta, denna befallning måste lydas för det helas och de enskildes väl.

Högsta tornet i världen är Eiffeltornet, det högsta huset Wolworthhuset i New-York. Det förra är omk. 300 meter, det senare 135 meter.

Den största parken i världen är f. d. kejserliga parken vid Peking. Den är 80 km. i omkrets.

Om frihet.

Vad innebär då begreppet frihet, efter det så intensift kan gripa människornas sinnen, anamma deras tankar och komma dem att bjuda hela sitt liv, sitt blod o. sin kropp för det begreppet?

Frihet är hela mänklighetens och var enskild människas rätt till att njuta av alla naturliga rättigheter.

Frihet är vars och ens rätt att göra och handla så som han behagar med sin person och sin egendom.

Frihet är den fullständiga frånvaron av all slags inkräktande på mänskliga rättigheter.

Friheten är det enda tillstånd, i vilket människorna skola kunna vara jämnlika, d. v. s. ingen skall behöva lyda under en annan, ingen kunna befalla över en annan.

Friheten är den enda form för tillvaron, genom vilken människorna skola vinna full lycka.

Frihet är, kort och gott, frihet för en och var och frihet för alla. Men, frihet innebär icke rätt för någon att inkräkta på en annans frihet. Detta är ett brott mot friheten själv, ty friheten innebär rätt för *var och en* att handla så som han behagar med sin person och egendom. Om nu *någons* rätt inskränkes, så har han mistat sin frihet och blivit en slav — i större eller mindre grad.

Att *organisera* samhällslivet, de produktiva krafterna såväl som de konsumerande, så att frihetens grundbegrepp icke kränkes, det är den moderna arbetarrörelsens allra största, högsta och ädlaste mission.

V—s.

Fosterfördrivningen mycket allmän.

Fosterfördrivningen har under de senaste åren tagit en mycket stor omfattning inom huvudstaden, vilket konstateras vid en undersökning, som företagits vid Allmänna Barnbördshuset i Stockholm. Undersökningen, varöver en intressant utledning föreligger, omfattar en tid av 8 mån. och berör sammanlagt 107 kvinnor, därav 51 ogifta, 6 änkor eller frånskilda samt 50 gifta kvinnor.

Beträffande metoden ha invärtes medel använts endast i några få fall och aldrig med avsett resultat, varför man övergått till de mera effektiva, utvärtes medlen.

Beträffande bevekelsegrunder o. dylikt har man ju ej svårt att förstå, att ogifta kvinnor gärna söka fördriva sitt foster. Men vad som måste frappera är, hur spridd fosterfördrivningen är bland de gifta kvinnorna. Många av dessa har emellertid haft stor familj och ekonomiska bekymmer, alltså fall, där man förstår vederbörandes skäl.

Fosterfördrivningen är förvisso en av de märkligaste sidorna av det moderna kulturlivet. Densamma kan icke motverkas annat än genom rationell upplysning i sexuella ting, bättre ekonomiska förhållanden, som möjliggöra att människorna kunna försörja de barn, de föda.

Sämst av allt är att straffa de olyckliga, som drivits till fosterfördrivningens fårtvivlade gärling; ja, straffet är i sig självt en förbrytelse.

—b—

Varmed mannen avlar därmed dödar kvinnan.

Ett högst egendomligt och för de flesta människor alldeles obekant förhållande skall här förklaras. Mannens sexuella begär eller hans behov att tillfredsställa detsamma, förorsakas antingen av kärlens överfyllnad — vetenskapligt kallat detumescens — eller genom sinnlig retning, vartill redan ett kvinnostrumpeband kan vara orsak — vetenskapligt kallat kontraktation. Om i ett sådant ögonblick ett samlag äger rum, då transporteras de manliga sädeskropparna in i slidan, där de överlämnas åt sig själva — det brukar vara c:a 180 millioner i ett sällskap! — och fortsätta under slingrande rörelser sin väg till livmodern där de kunna finna ett ägg.

Hos kvinnan försiggår någonting liknande. Vid de inre blygdläpparnas övre föreningspunkt befinner sig den kvinnliga kittlaren eller Klitoris, som precis liknar det manliga ollonet, och som vid varje sexuell retning utövar en viss inverkan på de Bartholinska körtlarna. Dessa körtlar, som ha samma storlek och utseende som en böna, ligga gömda under de små blygdläpparna. De avsöndra en egendomlig, slemmig, gråvit vätska, som gör slidan slemmigt våt. Denna vätska har inte som många annars tror, med befruktningen att göra. I stället är denna vätska *syrlig* och dödar just därför de manliga sädeskropparna. Observera nu detta. Mannen är till sin natur *aktiv* eller agressiv. Han är alltid i kärleksleken den angripande, som kämpar för att övervinna det kvinnliga, naturliga motståndet. De manliga sädeskropparna äro utrustade med egen rörelseförmåga och skynda sig fram genom det kvinnliga organets gångar för att söka reda på ett ägg, som ligger alldeles *passivt* och gömmer sig i något slemhudsveck. Nu inträffar det kuriösa att hos kvinnan kommer den sexuella upphetsningen endast att tjänstgöra som en slags renhållningsvakt i det de safter som avsöndras av de Bartholinska körtlarna omedelbart döda alla sädeskroppar som stanna i slidan, och där stanna naturligtvis de flesta. Det är vetenskapligt bevisat att sädeskropparna icke kunna vara vid liv i slidan eller utanför livmodern mer än högst ett par minuter. Blott de sädeskroppar som lyckas så att säga torrskodda komma in genom livmodermunnen, kunna rädda sig undan en förtidig död. De som reflektera på "kärlek utan barn" kunna härav draga en praktisk konsekvens. Det finns många fullt friska hustrur, med normala könsorgan; vilka trots de bästa bemödanden inte på många år få något barn; beroende just därpå att de under samlaget haft allt för starka avsöndringar ur de Bartholinska körtlarna så att inga manliga sädeskroppar lyckats rädda sig. Naturen verkar på ett rakt motsatt sätt än människorna i allmänhet tro.

Visus.

FACIT?

Efter 4 års infernaliskt krig, möjliggjort tack vare det i grunden goda folkets trogenhet, långsamma reflektionsförmåga och dåliga sammanhållning, å ena sidan, samt fåtalets, de styrandes företagsamhet, förmåga att dupera och locka, goda sammanhållning o. s. v. å andra sidan, "vaknade" folket omsider och började vissa rörelser giva sig tillkänna. Hämd och straff! så ungefär formade sig tankarna hos krigets offer, de duperade, de bedragna, de oeniga och godtrogna.

J—rl tänkte de förslagna herrarna, Detta kan bli en storm som välter vårt hus och som sopar vårt guld kring vidderna och river våra skallar av. Det måste förhindras, men så enkelt och naturligt som möjligt. Så fick en liten slug tanke liv. Vi stifta ett förbund som grundar sig på de enkles, de icke spekulatives fridsamhetsvilja, maklighet, lätthet att glömma och längtan efter fred och ro. Så lades Humanistiska Manifestet i deras händer, som verkligen ville av hjärtat, som voro ärliga idealister och hade dragande kraft; en Lindhagen, en Oljelund, en Albán och en Holmström m. fl.

Nu kom verkligen försoningen. Men varför kom den inte, när krigets helvete brann. Att älska är stort, men att straffa rättvist är större.

N. A.

Rekvirera

de två broschyrerna "Mänskliga Rättigheter" och "Världskriget och revolutionernas hemligheter" av Eugen Albán.

Pris pr st. 25 öre. Kommissionärer 30 proc.

Förf. adress: SILVERHÖJDEN

MODERJORDEN

Organ för socialt kunskap och befrielse.

Utgives av Grängesborgs Anarkistiska Förening

Exp.: HUGO BÖLJA, Stora Hagen 18 Grängesborg

Red.: Eugen Albán, Silverhöjden.

I DYSTRA TIDER

behövs en lättläst och underhållande tidning!

Välj vid prenumeration

BERGSLAGS-KURIREN

Vesterbergslagens enda verkliga lokaltidning.

Prenumerationspris pr kvart. endast kr. 1:75

VARMA, STARKA OCH BILLIGA

UNDER-KLÄDER!

Nyheter i Hattar och Mössor

hos

K. Dahlström, Grängesb., Riks 42

Valet av Charkuteriaffär

är mycket lätt

Nordell & Karlsson, Grängesb.

har alltid prima varor till billigaste priser.

FICKLAMPOR, BATTERIER
CYKELLYKTOR - CARBID
ELEKTRISKA LAMPOR
ARMATUR-MATERIEL
CYKLAR, MOTORCYKLAR

BREVORDER EXP. PR OMGÅENDE I

Reimers Järnhandel

RIKSTELEF. 122 - GRÄNGESBERG

ULL- OCH BOMULLS- GARN

hos

J. G. ERIKSSON

Blårns - - Grängesberg

Gerhard Wennerströms

Kött- Fläsk- & Charkuteriaffär

Blårns - Grängesberg

REKOMMENDERAS

OBS.! ALLTID FÄRSKA OCH — — GODA VAROR. — —

Vid behov, längre och kortare

BIL-TURER

vänd Eder till

Emil Heed, Chaufför Tel. 57

Ad. Blomquists Fotografiatelier

Rekommenderas

STILFULLA FÖRSTORINGAR SAMT FRAMKALLNING OCH KOPIERING TILL AMATÖRER UTFÖRES OMSORGSFULLT

Grängesbergs Färg- & Kemikalieaffär

rekommenderar sitt lager av:

Tapeter, Färger, Oljor, Kemikalier, Tvålar, Parfymer, Kamerör, Fotografiska utensilier, Sjukvårdsartiklar och Leksaker m. m. — — —

Blommor

Färsk frukt, alla slag
Rot- och Grönsaker
finnes alltid hos

Almqvists Frukt & Blomsterh.

Grängesberg - Rikstelefon 129

Ernst G. Johanssons Rak- & Frisersalong

Blårns - Grängesberg

REKOMMENDERAS!

Gislaveds Galoscher

I parti och minut samt

SKODON

i Bolagets Skoreparationsverk.

Grängesberg J. A. Larsson

Körning av alla slag

med häst och lastbil
samt häst- o. bilskjutsar
utföras fort o. billigt av

J. DANIELSSON

Grängesberg Rikst. 96

God Svensk Frukt
Färsk Fisk

finnes alltid hos

Ida Lindgrens Fruktaffär

Blårns, Grängesberg

Billiga skodon o. prima varor

får den som köper sina varor i

Albin Hanssons Skoaffärer

Turisthotellet Stjälkenstorp
Grängesberg

OBS.! Stort lager av de mycket omtyckta och slitstarka GISLAVEDS GALOSCHER nu inkommit för hösten.

Stins X har inspekterat ett nyuppfört s. k. "hus", hörande till hans nybyggda sommarvilla.

— Stins X: "Sittplatserna" ä' ju alldeles för små."

— Snickare Karlsson: "Ja, ja' gjorde dom så gott ja' kunne efter mitt huv'e"

— Stins X: "Du skulle ha gjort dom efter min "sits" ä' inte efter ditt huv'e, din drulle."

BIL! tillhandahålles av **JOH. STENQVIST**

TEL. 46 Blårns - Grängesb.

Wibell & Comp.

Grängesberg

Välsorterat lager till platsens lägsta priser.

SAMMANTRÄDEN

Grängesbergs Lokala Samorganisation

avhåller

möte i Folkets Hus B-sal
2:dra Söndagen kl. 11 f. m.
3:dje Söndagen kl. 3 e. m.
i varje månad

Varje vaken arbetare, är medlem i den syndikalistiska org. Varje vaken medlem besöker regelbundet organisationens möten Varje syndikalist bör vara prenumerant på Sveriges Arbetares Centralorganisations dagliga tidning **"Arbetaren".**

Den arbetaren, som hyser en önskan om en bättre samhällsordning ställer sig som organiserad, solidarisk i kampen för det kapitalistiska samhällets avskaffande.

Nya medlemmar vinna inträde vid de ordinarie mötena. - - -

Arbetslösa medlemmar i Grängesbergs L. S. måste låta stämpla sina böcker en gång i varje månad.

Grängesbergs Lokala Samorganisation. *H. Bölja, kassör.*

St. Hagen 18.

Grängesbergs Anarkistiska Förening

avhåller möte i
Folkets Hus D-sal

1:sta och 3:dje söndagen i månaden kl. 11 f. m.

Nya medlemmar vinna inträde.

Grängesbergs Tryckeri 1922